

РЕШЕНИЕ

№ 1849

гр. Р.И., 28.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – Р.И., V ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Татяна Т. Илиева

при участието на секретаря Миглена Ц. Кънева
като разгледа докладваното от Татяна Т. Илиева Гражданско дело № 20234520103182 по описа за 2023 година

Предявен е установителен иск с правно основание чл.422 от ГПК.

Ищецът “Банка ДСК”ЕАД, гр.София, чрез процесуалния си представител твърди, че вземането му срещу ответника П. Г. З. произтича от Общи условия на банката за предоставяне на кредити за текущо потребление и от Договор за кредит за текущо потребление от 18.01.2019 г., сключен между тях. Съгласно т.1 от договора за кредит, банката предоставила на кредитополучателя кредит в размер на 28 000 лева, а кредитополучателят се е задължил да върне сумата, ведно с уговорените лихви в срокове и при условията на договора. Всички средства в размер на 28 000 лева били усвоени изцяло от кредитополучателя на 18.01.2019 г. по разплащателна сметка на ответника. С посочените действия „Банка ДСК“ като кредитор изпълнила поетия по договора ангажимент и била изправна страна по него. Съгласно т.2 и т.5 от договора за кредит, кредитополучателят се задължил да изплати отпуснатия кредит в срок от 120 месеца чрез месечни вноски, включващи главница и лихва, съгласно Погасителен план - Приложение № 1 към договора. За усвоените суми кредитополучателят заплащал променлив лихвен процент в размер на 6,65 % годишно, или 0,02 % на ден, формиран от стойността на референтен лихвен процент, представляващ индикатор „Среден лихвен процент по салда по срочни депозити в лева на домакинства, със срок над 1 ден до 2 години“- 0.180 %, който при отрицателна стойност се приемал със стойност 0 и фиксирана преференциална надбавка в размер на 6,470 %, при изпълнение на

условията по програма „ДСК Престиж плюс“, подробно описани в Приложение № 2 към договора. При нарушаване на условията, кредитополучателят губел правото си да ползва преференциите изцяло или частично и приложимият лихвен процент се увеличавал чрез увеличаване на надбавката, съгласно Условията. В т.18 от договора за кредит и т.8 от Общите условия било предвидено, че кредитополучателят заплаща такси и комисионни, съгласно Тарифа на „Банка ДСК“ за лихвите, таксите и комисионните по извършваните услуги на клиенти. Когато кредитополучателят не внесе дължимите суми, с размера им се увеличавал дългът. Кредитополучателят имал задължение, съгласно т. 13, 1 и 2 от Общите условия да осигурява по разплащателната си сметка най-късно на падежната дата сума най-малко в размер на дължимата погасителна вноска и да погасява кредита при условията на договора. Към него било подписано Допълнително споразумение от 30.04.2020 г. с приложени към него Общи условия и погасителен план, с което бил договорен гратисен период по заплащане на лихва и главница от 6 месеца и срокът за погасяване на кредита бил удължен с 6 месеца, като крайната падежна дата за окончателно издължаване на кредита била 18.07.2019 г., като начислената по време на гратисния период лихва се заплащала от кредитополучателя след изтичане на гратисния период, на равни вноски до крайния срок за издължаване на кредита.

Съгласно т.18.1 от Общите условия, при забава на плащането на месечната вноска от деня, следващ падежната дата, определена в договора, частта от вноската, представляваща главница, се олихвявала с договорения лихвен процент, увеличен с надбавка за забава от 10 процентни пункта. В т.18.2 от Общите условия било предвидено, че при допуснатата забава в плащанията на главница и/или на лихва над 90 дни, целият непогасен остатък от главницата ставал предсрочно изискуем и се олихвявал с договорения лихвен процент и с надбавка за забава в размер на 10 процентни пункта. Тези последици настъпвали автоматично, а ако законът го изисква - след уведомление до клиента, изпратено до последния посочен от него адрес за кореспонденция. От датата на изискуемост на кредита на краен падеж или предсрочна изискуемост, целият непогасен остатък от главницата се олихвявал със законната лихва по чл.86 от ЗЗД до окончателното погасяване на задължението, вкл. и по принудителен ред (т.18.3 от ОУ). От ответника били допуснати нередовности в плащанията на вноските по кредита, което довело до настъпване на предсрочната изискуемост на вземането. Тази забава била налице по отношение на общо 17 вноски от датите както следва: 14.08.2021 г. 175,19 лв.; 14.09.2021 г. 318,57 лв.; 14.10.2021 г. 318,57 лв.; 14.11.2021 г. 318,57 лв.; 14.12.2021 г. 318,57 лв.; 14.01.2022 г. 318,57 лв.; 14.02.2022 г. 318,57 лв.; 14.03.2022 г. 318,60 лв.; 14.04.2022 г. 318,60 лв.; 14.05.2022 г. 318,60 лв.; 14.06.2022 г. 318,60 лв.; 14.07.2022 г. 318,60 лв.; 14.08.2022 г. 318,60 лв.; 14.09.2022 г. 319,38 лв.; 14.10.2022 г. 319,38 лв.; 14.11.2022 г. 319,38 лв. и 14.12.2022 г. 319,38 лв. Общият размер на просрочената сума бил 5 275,73 лв. Поради допуснатата забава в

плащанията и предвиденото в т.18.2. от ОУ основание за това, „Банка ДСК“ АД като кредитор предприела действия по обявяване на кредита в предсрочно изискуем чрез изпращане на уведомление до кредитополучателя за отнемане на договореното преимущество на срока. „Банка ДСК“ АД уведомила длъжника за настъпилата предсрочна изискуемост чрез ЧСИ, съгласно чл.18, ал. 5 от ЗЧСИ. Уведомлението било връчено при условията на чл.47 ГПК чрез залепване на уведомление по постоянен/настоящ адрес, с което спазили изискването за удостоверяване изискуемостта на вземането по чл.418, ал.3 ГПК, като уведомяването на длъжника предхождало по време подаването на заявление за издаване на заповед за изпълнение.

Банката упражнила правото си и обявила целия остатък от кредита за предсрочно изискуем, считано от 14.12.2022 г. На 09.02.2023 г. подала Заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.417 ГПК. По образуваното заповедно производство - ч.гр.д. № 858/2023 г. на РС-Р.И. била издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК за предявеното в производството парично вземане на Банката, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 09.02.2023 г. до окончателното изплащане на вземането и разносните по делото – заплатена държавна такса от 545,94 лева и 150 лева юрисконсулско възнаграждение.

Въз основа на издадения изпълнителен лист за събиране на сумите било образувано изп.дело № 20238330400136 по описа на ЧСИ В.Маринов. Към датата на подаване на Заявлението за издаване на заповед за незабавно изпълнение - 09.02.2023 г. вземането срещу длъжника било в общ размер 27 296,79 лева, от които: 23 735,95 лева - главница; 2081,72 лева - договорна лихва от 14.08.2021 г. до 13.12.2022 г.; 211.05 лева - лихва за забава от 14.08.2021 г. до 13.12.2022 г.; 763,99 лева - разсрочена лихва за периода 14.05.2020 г. - 14.10.2020 г.; 120 лева - разходи при изискуемост и 384,08 лева - законна лихва от 14.12.2022 г. до 06.02.2023 г.

За описаните суми, дължими към 07.02.2021 г. от П. З. „Банка ДСК“ АД съставила документ по чл. 417, т. 2 от ГПК във вр. с чл. 60, ал. 2 от ЗКИ — Извлечение от счетоводна книга за задължения по Договор за кредит за текущо от потребление от 18.01.2019 г. и Допълнително споразумение от 30.04.2020 г., отчитан по кредитна сметка № 11/25840170. Претендираната сума за главница се явявала размера на неплатения остатък от задължението за главница, съобразно постигнатите договорености между страните. Претендираната възнаградителна такава била дължима на основание т.8 от договора за кредит, считано от 14.08.2021 г. до 13.12.2022 г. Претендираните суми като обезщетение за забава (лихвена надбавка за забава) представлявали договорено между страните обезщетение за забава, дължимо на основание чл.18.1 от ОУ, в размер на 10 % върху частта от дължимата и неплатена по погасителен план просрочена главница, натрупана за периода 14.08.2021 г. - 13.12.2022 г. Претендираната сума от 763,99 лева представлявала неплатена разсрочена лихва за

периода 14.05.2020 г. - 14.10.2020 г., съгласно допълнителното споразумение. Претендираната сума в размер на 120 лева били разходи за изискуем кредит, дължими на основание Договора за кредит между страните, неразделна част от който били Общите условия и Приложение № 3 за дължимите такси по кредити за текущо потребление. Съгласно т.18 от договора за кредит, кредитопопучателят заплащал такси, съгласно Тарифа на Банка ДСК за лихвите, таксите и комисионните, които Банка ДСК прилага по извършваните услуги на клиенти, в сила към деня на съответното плащане. В подписано и прието от длъжника като неразделна част от договора за кредит Приложение № 3 към договора за кредит били изброени конкретните такси, комисионни и др. разноски на Банката по кредити за текущо потребление, дължими от кредитополучателя. Под т. 5 били описани „Разходи при изискуем кредит“, като било фиксирано, че се дължи сума в размер на 120 лева. Кредитопопучателят получил и приел с подписването на договора за кредит и посоченото Приложение № 3, предварително бил запознат с таксите, дължими по кредита, приел ги и се е задължил да ги заплаща на Банката.

С оглед изложеното и на основание чл.422, ал.1 от ГПК, вр. с чл.415, ал.1, т.2 от ГПК, моли да бъде постановено решение, с което да се признае за установено, че ответникът дължи на "БАНКА ДСК" АД следните суми по Договор за кредит за текущо потребление от 18.01.2019 г. и Допълнително споразумение от 30.04.2020 г.: 23 735.95 лв. главница, ведно със законната лихва от 09.02.2023 г., 2081.72 лв. договорна лихва за периода 14.08.2021 г. - 13.12.2022 г., 211.05 лв. лихва за забава за периода 14.08.2021 г. - 13.12.2022 г., 763.99 лв. разсрочена лихва за периода 14.05.2020 г. – 14.10.2020 г., 120 лв. разходи при изискуемост и 384.08 лв. законна лихва за периода 14.12.2022 г. – 06.02.2023 г.

Ответникът, чрез назначения му особен представител, депозира отговор на исковата молба, в който оспорва исковите претенции по основание и размер. Заявява, че претендираните суми не са дължими и изискуеми. Евентуално оспорва като неоснователна претенцията в частта над сумата 5275,73 лв., представляваща общ размер на просрочените падежирали вноски /вкл. главница и лихва/ до сумата 23735,95 лв. - пълен размер на остатъка по кредита, в която част вземането не било изискуемо. Оспорва като неоснователни и акцесорните претенции. Излага подробни съображения затова, че на длъжника не била редовно съобщена предсрочната изискуемост на кредита преди подаване на заявлението за издаване на заповед за незабавно изпълнение. Твърди, че договорът съдържа недействителни клаузи поради неправомерност и противоречие с добрите нрави. Крайният срок на договора не бил настъпил, договорът не бил прекратен, от което следвало, че изискуемостта на целия остатък по кредита до сумата 23 735,95лв., извън падежиралите вноски, е поставена в зависимост от едно задължително условие: да е съобщено на длъжника, че е обявена предсрочна изискуемост на остатъка от кредита до пълния му размер и това да е

достигнало до знанието му. Това условие не било налице. Неравноправни били и клаузите на чл.9 от Договора и чл.9.1 от Общите условия относно годишния процент на разходите по кредита. Искът за дължимост на възнаградителна лихва в размер на 2 081,72 лв. и на разсрочена лихва 763.99 лв. бил неоснователен. Клаузата за възнаградителна лихва в процесния договор за потребителски кредит - т.8, вр.с т.7.1 от ОУ била нищожна като неравноправна и поради противоречие с добрите нрави, защото третирала неравноправно икономически по-слаб участник в оборота, налагайки му да се съгласи с едностранна промяна на лихвения процент до размери, които не може да контролира. Методиката за изчисляване на референтния лихвен процент, съгласно чл.33а ЗПК, макар формално посочена в т.7 от договора и чл.8 от ОУ, била неясна за средния потребител. Осмислянето на зададената формула било затруднено при липса на предварително предоставена преддоговорна информация. Не били представени доказателства за изменението на лихвения процент, нито кредитополучателят да е информиран за това. Ответникът оспорва и съществуването на вземането за обезщетение за забава за период от 14.08.2021 г. до 13.12.2022 г. С петитума не било посочено дали лихвата за забава е начислена върху чиста просрочена главница или в условия на капитализиране. Всички клаузи относно определяне на договорната и наказателната лихви към договора противоречали на морала и добрите нрави, поради което били нищожни на основание чл. 26 ЗЗД и не пораждали действие. Оспорва като неоснователен и иска за установяване съществуването на вземане в размер на 120 лева за разходи при изискуемост, съгл. т.5 на Тарифата на Банката /Приложение №3/. Клаузата била недействителна, защото цялото Приложение №3 "Такси за по кредити за текущо приложение" било изписано на шрифт по-малък от размер 12. Същата била неравноправна и противоречаща на добрите нрави, като създаваща предпоставки за неоснователно обогатяване за Банката. Вземането на решение и обявяването на предсрочна изискуемост от страна на Банката било част от управлението на кредита, вътрешна дейност, осъществявана от оторизирани органи на банката, за дейността на които заплащала Банката и потребителят не дължал отделна такса.

Съобщаването на обявена предсрочна изискуемост било възложено на ЧСИ, като разноските по това производство се претендират на друго основание и не можело да се плаща два пъти. Тази уговорка била и неприложима, защото била уговорена за хипотеза на изискуемост на кредит, каквато не се доказвало в настоящото производство. Предвид последиците от договорната недействителност, съгласно чл. 23 ЗПК, потребителят /ответникът би следвало да дължи връщане само на чистата стойност по кредита, не и лихви или други разходи и това му задължение може да е предмет на друго производство. При недействителност на договора в настоящото производство, предявен на договорно основание, не можело да се приема за установена дължимост на цялата неплатена главница. Поради това предявените искове по установителната претенция следвало да бъдат отхвърлени изцяло при прогласена

недействителност на договора.

В случай, че договорното отношение се приеме за валидно, искът също бил неоснователен, тъй като фактите, относими към настъпване и обявяване на предсрочната изискуемост, не са се осъществили преди подаване на заявлението по чл.417 ГПК. Евентуално, ако се докаже съществуването на падежирала и неплатена част от главницата по кредита /сбор от главниците по падежирали вноски, чиято изискуемост е настъпила/, искът следвало да се отхвърли над размера на падежиралите вноски.

Съдът, като съобрази представените по делото доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

По приложеното ч.гр.д.№ 858/2023 г. по описа на РС-Р.И. "Банка ДСК"ЕАД се е снабдила със заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК и изпълнителен лист срещу П. Г. З. за заплащане на сумите: 23 735.95 лева, представляваща главница по договор за кредит за текущо потребление от 18.01.2019 г., ведно със законната лихва от 09.02.2023 г., 384.08 лв. законна лихва за периода 14.12.2022 г.- 06.02.2023 г., 2081.72 лв. договорна лихва за периода 14.08.2021 г. – 13.12.2022 г., 211.05 лв. обезщетение за забава за периода 14.08.2021 г. – 13.12.2022 г., 763.99 лв. разсрочена лихва за периода 14.05.2020 г. – 14.10.2020 г., 120 лв. разходи при изискуем кредит и 695.94 лв. деловодни разноски.

Депозиран е и самият договор за кредит за текущо потребление от 18.01.2019 г., по силата на който на кредитополучателя П. З. се предоставя кредит в размер на 28 000 лева за текущо потребление със срок на издължаване 120 месеца и падежна дата на месечните вноски – 14-то число на месеца. Посочено е още, че кредитът се олихвява с променлив лихвен процент в размер на 6.65 % годишно или 0.02 % на ден, както и начина на формирането му.

Съгласно чл.12 от договора, с подписването му кредитополучателят заявява, че му е предоставена своевременно преддоговна информация по чл.5 от ЗПК, както и Общите условия на Банката за предоставяне на кредити за текущо потребление на физически лица. Чл.18 предвижда кредитополучателят да заплаща такси, съгласно Тарифата за лихвите, таксите и комисионните, които Банката прилага по извършвани услуги на клиента.

Според горните Общи условия, погасяването на дължимите месечни вноски за лихва и главница се събират служебно на падежната дата от кредитора от авоара по разплащателната сметка на кредитополучателя, открита в Банка ДСК, а в случай на просрочие, вноските се събират при всяко постъпване на суми по сметката до погасяването му /чл.10.1./. При допусната забава в плащанията на главница и/или лихва над 90 дни, целият остатък от главницата става предсрочно изискуем и се олихвява с договорения лихвен процент и с надбавка за забава от 10 процентни пункта.

След предявяване на молбата за събиране на вземането по съдебен ред, остатъкът от главницата се олихвява със законната лихва по чл.86 ЗЗД. Текстът на чл.19.1. предвижда и в кои други случаи кредиторът има право да превърне кредита в предсрочно изискуем.

На 30.04.2020 г. между страните по договора за кредит е подписано допълнително споразумение, с което се договаря гратисен период по заплащане на лихва и главница от 6 месеца, като срокът за погасяване на кредитите се удължава до 18.07.2019 г. Приложен е и нов погасителен план.

По делото е прието заключението на назначената съдебно-икономическа експертиза, от което се установяват следните обстоятелства: Сумата от 28 000 лв. е преведена и усвоена още на 18.01.2019 г. по посочената банкова сметка на ответника в "Банка ДСК". Редовното погасяване на кредитните задължения е преустановено от 17.08.2022 г., като към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 07.02.2023 г. са погасени изцяло 24 бр. Погасителни вноски и частично 31-та, извършено е и пълно погасяване на 9 бр. Вноски по разсрочена, съгласно допълнителното споразумение договорна лихва. Платената обща сума е в размер на 5 116.10 лв. Към 07.02.2023 г. е допусната забава на 17 бр. Погасителни вноски в общ размер 5 273.75 лв., от които забава по главница – 3205.12 лв. и забава на договорна лихва – 2068.63 лв. Допусната е и забава в погасяването на разсрочената договорна лихва. Непогасените задължения на П. 3. по процесния договор към 07.02.2023 г. са в общ размер 27 299.48 лв., от които главница – 23 735.95 лв. От тази сума 3 205.12 лв. е редовно падежиралата главница в периода 14.08.2021 г. – 14.12.2022 г. и 20 530.83 лв. предсрочно изискуема главница; просрочена договорна лихва върху редовна главница – 2 068.63 лв., обезщетение за забава върху просрочена редовно падежирала и предсрочно изискуема главница – 213.64 лв., разсрочени договорни лихви, начислени върху редовна главница – 763.99 лв., такса разходи при изискуем кредит – 120 лв. и законна лихва за периода 14.12.2022 г. – 06.02.2023 г. – 397.27 лв.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните изводи:

Предявеният иск е установителен за вземането на "Банка ДСК" към ответника, с правно основание чл.422 ГПК. Съгласно т.18 от ТР № 4/18.06.2014 г. на ВКС, ОСГТК по т.д.№ 4/2013 г., предмет на делото по установителния иск е вземането, основано на представения документ - извлечението от счетоводните книги на банката за вземане, произтичащо от договор за кредит, в който размерът и изискуемостта са определени от страните при сключването му. Ако фактите относими към настъпване и обявяване на предсрочната изискуемост не са се осъществили преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, вземането не е изискуемо в заявения размер и не е възникнало на предявеното основание.

По делото не е спорно, че вземането на ищеца произтича от договор за кредит за текущо потребление от 18.01.2019 г. и допълнително споразумение към него от 30.04.2020 г. Съгласно Общите условия, неразделна част от договора и от допълнителното споразумение, при забава в плащанията на главница и/или на лихва над 90 дни, целият непогасен остатък от главницата става предсрочно изискуем.

Предсрочната изискуемост представлява изменение на договора, което настъпва с волеизявление само на едната от страните при наличието на две предпоставки: обективният факт на неплащането и упражненото от кредитора право да обяви кредита за предсрочно изискуем. Обявяването на предсрочната изискуемост по смисъла на чл. 60, ал. 2 ЗКИ предполага изявление на кредитора, че ще счита целия кредит или непогасения остатък от кредита за предсрочно изискуеми, включително и за вноските с ненастъпил падеж, които към момента на изявлението не са били изискуеми. Предсрочната изискуемост има действие от момента на получаване от длъжника на волеизявлението на кредитора, ако към този момент са настъпили обективните факти, обуславящи настъпването ѝ.

В настоящия случай, от заключението на съдебно-икономическата експертиза се установява факта на забава в плащането на дължимите погасителни вноски след 17.08.2021 г., което е дало основание Банката да обяви целия остатък по кредита за предсрочно изискуем и да изпрати покана-уведомление до длъжника от 25.11.2022 г. за това обстоятелство. Съдът намира, че приложеното по делото уведомление до ответника отговаря на изискванията за такова по смисъла на т.18 от цитираното тълкувателно дело, тъй като съдържа изявление на кредитора, че обявява целия кредит за предсрочно изискуем и от датата на получаване на писмото длъжникът дължи цялата непогасена главница, върху която се начислява законна лихва.

Спорен между страните е и въпросът дали е налице редовно връчване на изявлението за предсрочната изискуемост на кредита. Същото е връчено чрез ЧСИ Венцислав Маринов, рег.№ 833 и район на действие ОС-Р.И.. Съгласно депозираното придружително писмо до Банката, връчването е извършено при условията на чл.47, ал.2 ГПК, чрез залепване на уведомление. Представени са и доказателства, че постоянният и настоящ адрес на ответника е посетен от връчителя на 28.11.2022 г., който събрал данни от лицето И.П.-живуща във входа, че ответникът не живее на адреса и на същата дата е залепил уведомление по чл.47, ал.1 ГПК на входната врата на сградата. ЗЧСИ, в чл.18, ал.5, допуска възможността частният съдебен изпълнител да връчва всякакви покани, съобщения и отговори във връзка с гражданскоправни отношения, а не само по образуваните пред него изпълнителни производства.

Ето защо съдът намира изцяло неоснователни подробно изложените възражения на особения представител на ответника за нередовно връчване на уведомлението до длъжника за предсрочната изискуемост на задълженията му по договора за кредит и

допълнителното споразумение към него.

Не съществува съмнение относно размера на получената сума и размера, който страните са договорили, че ответникът – заемополучател следва да върне на банката. От депозираното експертно заключение се установи по безспорен начин, че е останала неизплатена главница по кредита в размер на 23 735,95 лв., представляваща сбор от просрочена редовно падежирала главница в периода 14.08.2021 г. – 14.12.2022 г. – 3 205.12 лв. и предсрочно изискуема главница от 14.12.2022 г. – 20 530.83 лв. В тази част съдът намира за доказан както по основание, така и по размер предявения установителен иск, като счита, че ответникът дължи на ищеца връщане на сумата 23 735,95 лв. – главница.

Съгласно чл. 8 от представения договор, кредитът се олихвява с преференциален лихвен процент в размер на 6,65 % годишно или 0,02 % на ден при изпълнение на Условието по програма „ДСК Престиж Плюс“, подробно описани в Приложение № 2 към договора, а при тяхното нарушаване кредитополучателят губи преференцията и лихвеният процент се увеличава чрез увеличаване на надбавката, като максималният му размер може да достигне лихвеният процент, приложим по стандартни потребителски кредити – референтния лихвен процент към съответната дата и фиксирана стандартна надбавка в размер 13, 270 %, с което настоящият състав приема, че е спазено изискването и на чл. 11, т. 9 ЗПК. В случая лихвеният процент няма данни да е увеличаван едностранно от банката, а чл. 8 от договора за кредит и чл. 7.1 – 10 от Общите условия по ясен и разбираем за потребителя начин определят условията, при които банката има право да изменя лихвения процент (с посочване на вид, количествни изразения и относителна тежест на отделните компоненти). Клаузата в чл. 8 от договора не е неравноправна, тъй като при сключването на потребителския договор длъжникът е бил информиран за възможността на банката да увеличи лихвения процент - изрично в договора е посочено, че надбавката, формираща възнаградителната лихва, е променлива, но отпадането на привилегията за ползване на преференциален лихвен процент - отнемането на лихвената преференция и прилагането на стандартния лихвен процент за кредита не са едностранни действия на кредитора в смисъла по [чл. 143, т. 10 ЗЗП](#), а последица от неспазване от длъжника на условията за ползване на по - благоприятна лихва, което му е било предварително известно и уговорено при подписване на договора. Клаузата е ясна и разбираема, съдържа основанието, на което банката може да изменя лихвения процент (предвидената надбавка), включително и по обективни причини – при промяна на пазарните индекси, с което не са нарушени изискванията за добросъвестност, съответно клаузата не е нищожна. Освен това, евентуалното увеличаване на лихвата, за което в случая няма данни (видно от таблицата за дължими и платени суми на вещото лице, дължимата лихва не надхвърля тази по първоначален погасителен план, а напротив – намалява постепенно до 6.52 %), е ограничено до ставки, приложими за

стандартни депозити, при което длъжникът не се поставя в по-обременително положение спрямо останалите потребители на банката, т.е. не е предвидено увеличение на лихвата на непосочени в договора основания, включително на субективната преценка на банката, което да обоснове приложение на [чл. 143, т. 10 ЗЗП](#). При изложеното съдът приема, че със сключване на договора кредитополучателят е бил запознат с начина на формиране на лихвата и с условията за нейната промяна, поради което договорът за кредит не е недействителен и на основание чл. 11, т. 9а ЗПК.

С оглед изложеното, процесният договор е действителен и валидно обвързва страните. От съдебно-счетоводната експертиза се установява, че дължимите суми за главница и разсрочена договорна лихва по допълнителното споразумение за периода 14.05 - 14.10.2020 г. съответстват на исковите претенции. Дължимата според вещото лице договорна лихва за периода 14.09.2021 г. – 14.12.2022 г. възлиза на сумата 2068.63 лв., поради което за остатъка до претендираните 2 081.72 лв. искът следва да се остави без уважение. Претенцията за обезщетение за забава за периода 15.08.2021 г. – 13.12.2021 г. се претендира в по-нисък размер от 211.05 лв. отколкото е дължима според експертното заключение от 213.64 лв., поради което следва да се уважи изцяло. Същото се отнася и досежно установителния иск за дължимост на законна лихва върху главницата за периода 14.12.2022 г. – 06.02.2023 г. от 384.08 лв., която се претендира в по-нисък размер от установения от вещото лице - 397.27 лв.

По отношение на претендираната сума от 120 лв., представляваща такса предсрочна изискуемост, съдът намира клаузите за нищожни. Според договора, кредитополучателят заплаща такси, съгласно Тарифата за лихвите, таксите и комисионните, които банката прилага по извършвани услуги на клиента, според която разходите при изискуем кредит възлизат на сумата от 120 лв. Клауза относно това вземане се съдържа и в представените ОУ, според която таксите за принудително събиране на вземането, платени от кредитора, са за сметка на кредитополучателя, съгласно действащото законодателство и с тях се увеличава дългът. В настоящия случай не се установява кредитодателят да е направил разходи в търсения размер. Но дори и да е направил такива, вземането за разходи при изискуем кредит противоречи на чл.10а, ал.2 от ЗПК, която норма забранява кредиторът да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с управление на кредита, а извънсъдебното събиране на просрочените вноски безспорно е действие по управление на кредита. Същевременно, според чл.33 ал.1 от ЗПК, при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата. Ето защо уговарянето на бъдещи разходи във фиксиран размер, събиран по силата на самия договор и въвеждането на отделна такса при изискуем кредит за същата дейност несъмнено придава на клаузата неустоечен характер - обезщетителна неустойка за вредите от фактическа неплатежоспособност на длъжника, които кредиторът би

понесъл поради спиране плащанията по кредита, а не за неполучена договорена престация. По отношение на тези клаузи, налице е и хипотезата на чл.21, ал.1 от ЗПК – същите са нищожни, тъй като имат за цел или резултат заобикаляне изискванията на закона. Нищожните клаузи не пораждаат задължения за страните по договора, предвид което и поради недоказаността на извършени разходи в размер от 120 лв., представляващи такса при изискуем кредит, претенцията се явява неоснователна и следва да се отхвърли.

С оглед изхода на делото и на основание чл.78, ал.1 от ГПК, ответникът следва да заплати на ищеца направените в настоящото и в заповедното производства разноси, съразмерно на уважената част от исковите претенции.

Мотивиран така, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на П. Г. З., с ЕГН *****, от гр.Р., ул.“Р.И.“ 3, вх.1, ет.3, ап.8, че дължи на „Банка ДСК“ ЕАД, с ЕИК 121830616, със седалище и адрес на управление гр.София, ул.“Московска” 19, представлявано от изп.директори Юрий Благов Генов и Диана Дечева Митева, сумите: **23 735.95 лева**, представляваща главница по договор за кредит за текущо потребление от 18.01.2019 г. и допълнително споразумение от 30.04.2020 г., ведно със законната лихва от 09.02.2023 г., **384.08 лв.** законна лихва за периода 14.12.2022 г. - 06.02.2023 г., **2068.63 лв.** договорна лихва за периода 14.08.2021 г. – 13.12.2022 г., **211.05 лв.** обезщетение за забава за периода 15.08.2021 г. – 13.12.2022 г. и **763.99 лв.** разсрочена лихва за периода 14.05.2020 г. – 14.10.2020 г., за които суми са издадени заповед № 459/10.02.2023 г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК и изпълнителен лист от 10.02.2023 г. по ч.гр.д.№ 858/2023 г. по описа на РС-Р.И., като ОТХВЪРЛЯ иска за дължимост на договорна лихва за периода 14.08.2021 г. – 13.12.2022 г. над сумата 2068.63 лв. до претендираните 2081.72 лв., както и за дължимост на разходи при изискуем кредит в размер на 120 лв., като неоснователен.

ОСЪЖДА П. Г. З., с ЕГН *****, от гр.Р., ул.“Р.И.“ 3, вх.1, ет.3, ап.8, да заплати на „Банка ДСК“ ЕАД, ЕИК 121830616, със седалище и адрес на управление гр.София 1000, ул.“Московска” №19, **692.55 лв.** деловодни разноси по ч.гр.д.№ 858/2023 г. по описа на РС-Р.И. и **2 575,15 лв.** разноси за настоящото производство, съобразно уважената част от исковите претенции.

Решението може да се обжалва пред Окръжен съд – Р.И. в 2-седмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Р.И.: _____